

Ο μοναδικός Έλληνας που σήμερα, 5 Ιουλίου 2015, πρέπει να νιώθει απόλυτα δικαιωμένος με την καίρια πολιτική επιλογή του, είναι ο Κώστας Σημίτης: Ο άνθρωπος που ως πρωθυπουργός εργάστηκε άοκνα για να βάλει την Ελλάδα στην ευρωζώνη και να της δώσει νόμισμα το ευρώ: Και εκείνοι που ψήφισαν «ναι» και όσοι ψήφισαν «όχι», το έκαναν με τη σκέψη ότι η ψήφος τους στηρίζει την παραμονή της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Το 81% των Ελλήνων, λένε οι μετρήσεις, θέλει τη χώρα με νόμισμά της το ευρώ. Απλά, όσοι ψήφισαν «ναι», το έκαναν με τον φόβο ότι το όχι οδηγεί στο Gerxit και με την ελπίδα πως η επικράτησή του δεν συνεπάγεται και την επιστροφή των Σαμαροβενιζέλων που βρήκαν ευκαιρία να ξαναβγούν στο μείνταμι. Κι όσοι ψήφισαν «όχι», το έπραξαν με τον φόβο ότι το ναι οδηγεί στην επιστροφή των φαντασμάτων του πρόσφατου παρελθόντος και με την ελπίδα ότι η επικράτησή του θα αποτελέσει ισχυρό διαπραγματευτικό ατού για την παραμονή της χώρας στο ευρώ. Και οι μεν και οι δε, δικαίωσαν την πολιτική του Κώστα Σημίτη, απαντώντας έμπρακτα σε όσους τον κατηγορήσαν, επειδή «έβαλε την χώρα στην ΟΝΕ (Οικονομική Νομισματική Ενότητα) με ψεύτικα στοιχεία».

Όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου και ο Κώστας Σημίτης συναντήθηκαν, ο πρώτος είχε πίσω του καριέρα καθηγητή στα πανεπιστήμια Μινεσότα και Νορθίστερν και πρύτανη στο Μπέρκλεϊ κι ήταν ήδη πρώην υπουργός Προεδρίας και τότε αναπληρωτής Συντονισμού. Ήταν το 1964. Με πρωθυπουργό τον Γεώργιο Παπανδρέου επικεφαλής κυβέρνησης της Ένωσης Κέντρου. Με την υπό τον Κώστα Μητσοτάκη δεξιά πτέρυγα του κόμματος να πολεμά ανοιχτά τις προωθημένες κεντροαριστερές θέσεις του ήδη 47χρονου Ανδρέα Παπανδρέου. Η δημιουργία ενός φορέα προώθησης των ιδεών του δημοκρατικού σοσιαλισμού μπορούσε να είναι η απάντηση στην πολεμική. Οι πανεπιστημιακοί Σάκης Καράγιωργας και Γεράσιμος Νοταράς παρουσίασαν στον Ανδρέα τον 28χρονο νέο με τις λαμπρές σπουδές στο Μάρμπουργκ της Γερμανίας και το Λόντον Σκουλ οφ Εκόνομικς καθώς και με θητεία στα σεμινάρια πολιτικής επιστήμης του Σοσιαλδημοκρατικού κόμματος της Γερμανίας. Ήταν ο Κώστας Σημίτης. Συζήτησαν την ίδρυση του επιστημονικού ομίλου «Αλέξανδρος Παπαναστασίου». Η ονομασία αρκούσε για να καταδειχτεί η σοσιαλιστική κατεύθυνσή του.

Τη νύχτα προς 21 Απριλίου 1967, τα μέλη του Ομίλου «Αλ. Παπαναστασίου» συνεδρίαζαν στο δικηγορικό γραφείο της οδού Ακαδημίας 35. Το διαλύσανε γύρω στη μία μετά τα μεσάνυχτα. Ο Κώστας Σημίτης πήγε στο σπίτι του κι έπεσε για ύπνο. Ξύπνησε στις 6.30 το πρωί. Είχε έμπνευση και ήθελε να συνεχίσει το γράψιμο του βιβλίου που ετοίμαζε για το Εμπορικό Δίκαιο. Τα εμβλήματα στο ραδιόφωνο του άλλαξαν τη διάθεση. Έσπευσε στο γραφείο και σήκωσε όλα τα χαρτιά του Ομίλου.

Τον Μάιο, ο Όμιλος «Αλέξανδρος Παπαναστασίου» διευρύνθηκε και μετασχηματίστηκε στην αντιστασιακή οργάνωση «Δημοκρατική Άμυνα». Πρωτεργάτες οι πανεπιστημιακοί Κώστας

Σημίτης, Σάκης Καραγιώργας, Βασίλης Φίλιας, ο πρώην υπουργός Γ. Μυλωνάς, ο (τότε) συνδικαλιστής φοιτητής Νίκος Κωνσταντόπουλος, δημοσιογράφοι και άλλοι.

Το καλοκαίρι, οι πρώτες βόμβες έσκαζαν σε κυβερνητικά κτίρια της Αθήνας. Ο Κώστας Σημίτης εξελίχθηκε σε σαμποτέρ: Έβαζε βόμβες τη μια μετά την άλλη, προσέχοντας πάντως να μην προκληθούν ανθρώπινα θύματα από τις εκρήξεις. Μέσα στο 1968, παντρεύτηκε την Δάφνη Αρκαδίου. Την είχε γνωρίσει σε φιλικό σπίτι την ίδια εκείνη σημαδιακή χρονιά 1964, όταν γνωρίστηκε με τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Η αντιστασιακή δράση της Δημοκρατικής Άμυνας έμελλε να διακοπεί στις 17 Ιουλίου 1969. Την ημέρα εκείνη, μια βόμβα έσκασε στα χέρια του Σάκη Καραγιώργα που προσπαθούσε να τη συναρμολογήσει. Έχασε χέρι και μάτι και πιάστηκε από την Ασφάλεια. Συνελήφθησαν πολλοί. Η γυναίκα του Καραγιώργα πρόλαβε να ειδοποιήσει τον Κώστα Σημίτη. Το ζευγάρι κρύφτηκε σε ξενοδοχείο. Μεσάνυχτα, η Δάφνη αποτόλμησε επίσκεψη στο σπίτι. Την έπιασαν μόλις μπήκε. Την έβαλαν να απαντήσει στο τηλεφώνημα του Κώστα για να τον παραπλανήσουν. Έτσι, μπόρεσε να περιλάβει στα λόγια της τη συνθηματική λέξη που είχαν συμφωνήσει. Ο Κώστας Σημίτης κρύφτηκε για λίγο κι έπειτα έφυγε στο εξωτερικό με πλαστό διαβατήριο στο όνομα Μάρκο Βεντούρα. Εντάχθηκε αμέσως στο ΠΑΚ (Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα) του Ανδρέα Παπανδρέου. Η Δάφνη φυλακίστηκε στην ΕΣΑ. Την αποφυλάκισαν μετά από σαράντα ημέρες. Το 1970, έφυγε στη Γερμανία.

Ο Κώστας Σημίτης έγινε υφηγητής στο γερμανικό πανεπιστήμιο της Κωνσταντίας το 1971 και την ίδια χρονιά τακτικός καθηγητής Εμπορικού και Αστικού Δικαίου στο πανεπιστήμιο του Γκίσεν, επίσης στη Γερμανία. Παράλληλα, με το ψευδώνυμο Λάσκαρης, είχε εκλεγεί μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΚ αλλά και της ειδικής επιτροπής που διηύθυνε τις «δυναμικές» αντιχουντικές δραστηριότητες.

Για τον Ανδρέα, «η πτώση της χούντας δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω συμβιβασμών με το καθεστώς ή με τις εσωτερικές και εξωτερικές δυνάμεις που το εξέθρεψαν. Μοναδική λύση είναι ο συνεχής και ανυποχώρητος λαϊκός αγώνας ο οποίος θα οδηγήσει στην κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας - από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, - τη λύση του πολιτειακού και τον σοσιαλιστικό κοινωνικό μετασχηματισμό με δημοκρατικές διαδικασίες».

Για τον Σημίτη, ο αγώνας γινόταν «για μια Ελλάδα αβασιλευτή και σοσιαλιστική, με εθνοφρουρά, έξω από το ΝΑΤΟ, αιχμή του δόρατος ενάντια στον αμερικανικό ιμπεριαλισμό».

Η πτώση της χούντας βρήκε τα μέλη του ΠΑΚ σε δίλημμα. Αρχές Αυγούστου του 1974, το Εθνικό Συμβούλιο συνήλθε στη μικρή ελβετική πόλη Βίντερμπουργκ. Μετά από έντονες συνεδριάσεις που κράτησαν δυο ημέρες, ο Ανδρέας Παπανδρέου πρότεινε τη διάλυση του ΠΑΚ και την ίδρυση πολιτικού κινήματος. Η πρόταση εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία. Ο Ανδρέας Παπανδρέου επέστρεψε στην Αθήνα, στις 16 Αυγούστου. Η ιδρυτική διακήρυξη του ΠΑΣΟΚ (Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος) γνωστοποιήθηκε συμβολικά στις 3 Σεπτεμβρίου 1974. Το ΠΑΣΟΚ πήρε τις εκλογές της 18^{ης} Οκτωβρίου 1981.

Ήταν ένα από εκείνα τα βαρετά απογεύματα στις Βρυξέλλες. Οι δημοσιογράφοι άρχισαν να μαζεύονται γύρω στις 5.30 το απόγευμα. Συνήθως, κατά τις έξι, η όποια σύνοδος της τότε ΕΟΚ τέλειωνε κι ακολουθούσαν οι στερεότυπες δηλώσεις των υπουργών στους διαπιστευμένους των χωρών τους. Στις 6.30, οι δημοσιογράφοι υπέθεταν ότι οι υπουργοί Γεωργίας που ακόμα συνεδρίαζαν, κάπου θα διαφώνησαν. Αλλιώς, γιατί αργούσαν; Στις επτά, η αδημονία γινόταν έκδηλη: «Παρατραβούσε το πράγμα». Στις οκτώ, οι υπουργοί συνέχιζαν «κεκλεισμένων των θυρών». Στις εννιά, τα τηλεφωνήματα από τις εφημερίδες έδειχναν ανυπομονησία: «Τι γίνεται, ρε παιδιά; Αργείτε». Στις δέκα, άνοιξε η πόρτα. Έτρεξαν όλοι αλλά απογοητεύτηκαν. Μόνο οι υπουργοί της Γερμανίας και της Ολλανδίας είχαν βγει, καταφανώς καταπονημένοι, και κατευθύνονταν στις τουαλέτες. Με τον ένα να λέει στον άλλο στα γερμανικά:

«Δεν του τα δίνουμε να πάει στο διάβολο;».

Ξαναγύρισαν στη σύνοδο. Στις έντεκα, ακόμα συνεδρίαζαν. Στις 11.30, άρχισαν ένας ένας να αποχωρούν, λιώμα στην κούραση. Καμιά διάθεση για δηλώσεις. Μόνο ο τελευταίος, με ύφος ικανοποίησης, βγήκε ακμαίος, έσιαξε λίγο την γραβάτα του και κάλεσε τους δημοσιογράφους. Ήταν ο Κώστας Σημίτης, υπουργός Γεωργίας της Ελλάδας που ξεκίνησε λέγοντας:

«Λοιπόν. Κερδίσαμε αυτά για το βαμβάκι, εκείνα για το λάδι, ετούτα για τα εσπεριδοειδή...».

Στις 2 Ιουνίου 1982, είχε δηλώσει ότι η κυβέρνηση μελετούσε την πλήρη μεταβολή του συστήματος αναδασμού της γεωργικής γης, καθώς αυτό που ίσχυε ήταν απρόσφορο μέσο για την αναδιάρθρωση της γεωργίας. Στόχος ήταν να παύσουν να εισπράττουν οι κάτοχοι γης αντί για τους πραγματικούς καλλιεργητές. Κι αυτός ο στόχος είχε ήδη τεθεί υπόψη της ΕΟΚ ως ένα από τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Συνιδρυτής του ΠΑΣΟΚ, υπουργός Γεωργίας από την πρώτη κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου ως και τον Ιούλιο του 1985, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και του Εκτελεστικού Γραφείου από το πρώτο συνέδριο του Κινήματος (16 του Μαΐου 1984) και υπουργός Εθνικής Οικονομίας στην κυβέρνηση του 1985, παραιτήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1987 διαφωνώντας με την πρόθεση του πρωθυπουργού να δώσει ΑΤΑ (αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών και συντάξεων) από τον επόμενο Ιανουάριο και τονίζοντας ότι «πρέπει να είμαστε ειλικρινείς στον ελληνικό λαό» και ότι το θέμα της ΑΤΑ «διακυβεύει τις προσπάθειες δύο ετών» για την ανόρθωση της Οικονομίας.

Ο Αντώνης Μπρούσαλης (ιδρυτικό μέλος της αχτίδας δημοσιογράφων του ΚΚΕ στον μεσοπόλεμο, με αντιστασιακή δράση εναντίον της δικτατορίας του Μεταξά ο οποίος έφτασε να ζητήσει την έκδοσή του από την Αίγυπτο όπου είχε καταφύγει, τιμημένος για την αντιφασιστική του δράση, σύμβουλος Τύπου του Γεωργίου Παπανδρέου στην κυβέρνηση του Καΐρου, εκδότης της «Φωνής των Συντακτών» και διαπρεπής δημοσιογράφος), μου είχε πει σε μια από τις λίγες φορές που διασταυρώθηκαν οι πορείες μας:

«Ο Κώστας Σημίτης είναι δεινός διαπραγματευτής και ίσως ο μοναδικός αληθινός σοσιαλιστής μέσα στο ΠΑΣΟΚ».

Για την πρώτη ιδιότητα είμαι σίγουρος ότι και σήμερα θα συμφωνούσε. Πολύ όμως θα ήθελα να ζούσε να μου πει, αν επιμένει και για τη δεύτερη. Μάλλον ναι καθώς και εκείνος πίστευε πως «σοσιαλισμός με ξένα κόλλυβα δεν γίνεται». Άλλωστε, ο Κώστας Σημίτης ποτέ δεν στηρίχθηκε σε δανεικά. Το κύριο πρόβλημά του ήταν πάντα η εμμονή στην άποψη ότι, για να ασκηθεί κοινωνική πολιτική, πρέπει να υπάρχουν και τα απαραίτητα κονδύλια. Πίσω από αυτή την εμμονή κρύβεται η σύγκρουσή του με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Η ίδια η λέξη «σοσιαλισμός» αποδίδει την πρώτιστα οικονομική και συνακόλουθα κοινωνική προσπάθεια με τελικό σκοπό να εκλείψει η ανάμεσα στους ανθρώπους ανισότητα μαζί με όλες τις συνέπειές της. Προσπάθεια στηριγμένη σε όλες τις κοινωνικές δυνάμεις και όχι σε μια τάξη, προσπάθεια βασισμένη στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1995, ο Κώστας Σημίτης παραιτήθηκε από υπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας, Έρευνας, Τεχνολογίας και υπουργός Εμπορίου. Στις 20 του Νοεμβρίου, ο πρωθυπουργός μπήκε σε νοσοκομείο με σοβαρά προβλήματα υγείας. Παραιτήθηκε παραμένοντας πρόεδρος του κόμματός του. Στις 18 Ιανουαρίου 1996, η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ εξέλεξε νέο πρωθυπουργό τον κυριότερο αμφισβητία της ως τότε κυβερνητικής πολιτικής, τον Κώστα Σημίτη. Ο θάνατος του Ανδρέα Παπανδρέου τον ανέδειξε και πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Με νέα δυναμική, πήρε τις εκλογές του Σεπτεμβρίου 1996, έχοντας σύνθημα ότι θα «οδηγήσει την Ελλάδα στο 2000».

Στις 9 του Απριλίου 2000, με πάνω από 43,7%, το ΠΑΣΟΚ του Κώστα Σημίτη πήρε τις εκλογές, με διαφορά λίγο μεγαλύτερη της μιας μονάδας από τη ΝΔ του Κώστα Καραμανλή. Ήταν η πρώτη φορά που ένα κόμμα κέρδιζε την τρίτη συνεχή εκλογική μάχη και μάλιστα αυξάνοντας τη δύναμή του. Στα 2001, πέτυχε να μπει η Ελλάδα στην ΟΝΕ. Όταν την 1^η Μαρτίου 2002, κυκλοφόρησε το ευρώ, η Ελλάδα βρισκόταν ανάμεσα στις χώρες που το είχαν ως επίσημο νόμισμά τους.

Σε συνέντευξή του στο Βήμα, πριν ακόμα εκλεγεί από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ, ο Κώστας Σημίτης είχε δηλώσει ότι τον ενδιέφερε να μείνει πρωθυπουργός για οχτώ χρόνια. Τόσα έμεινε (οχτώ χρόνια, ένα μήνα και 17 μέρες, για την ακρίβεια). Και είναι ο πολιτικός με τη μακροβιότερη συνεχή θητεία στη θέση αυτή.

Του χρέωσαν πολλά, καλά και κακά. Το ευρώ, τον καταξιώνει.

(protagon.gr, 5.7.2015)